

Evaluatie accommodatienota gemeente Groningen

S. Biesma

B. Bieleman

COLOFON

© St. INTRAVAL

Postadres:
Postbus 1781
9701 BT Groningen
E-mail *info@intraval.nl*

www.intraval.nl

Kantoor Groningen:
Sint Jansstraat 2C
Telefoon 050 - 313 40 52
Fax 050 - 312 75 26

Kantoor Rotterdam:
Goudsesingel 184
Telefoon 010 - 425 92 12
Fax 010 - 476 83 76

Juni 2009

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of anderszins, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Tekst:	S. Biesma, B. Bieleman
Opmaak:	M. Haaijer
Omslag	E. Cusiel
Druk:	Repro GMW
Opdrachtgever:	Gemeente Groningen

ISBN: 978 90 8874 062 6

EVALUATIE ACCOMMODATIENOTA GEMEENTE GRONINGEN

Samenvatting

Auteurs: S. Biesma, B. Bieleman, 2009, St. INTRAVAl, Groningen.

Vraagstelling en onderzoeksopzet

Eind 2008 heeft de Dienst Onderwijs Cultuur Sport en Welzijn (OCSW) van de gemeente Groningen onderzoeks- en adviesbureau INTRAVAl opdracht gegeven het accommodatiebeleid te evalueren. Het accommodatiebeleid is gebaseerd op de nota Anders en Beter, die in december 2005 na een intensief inspraaktraject is vastgesteld. De nota, en daarmee een nieuwe subsidiesystematiek, is na een overgangsjaar op 1 januari 2007 in werking getreden. De centrale vraagstelling van de nota luidt: 'Op welke wijze kunnen de verdeling van de sociaal-culturele accommodaties en beheer en exploitatie van deze accommodaties worden geoptimaliseerd zodat besturen zich meer kunnen richten op hun kerntaak, namelijk de programmering van activiteiten?' De accommodaties zijn aan de hand van een toetskader beoordeeld. De consequenties van de toetsing per buurt per instelling zijn opgenomen in de nota.

De besturen van de 35 accommodaties die op grond van de nieuwe nota subsidie krijgen zijn door INTRAVAl benaderd voor een gesprek over hun ervaringen met het beleid. De hoofdvraag daarbij is in hoeverre de doelstellingen uit de accommodatienota zijn bereikt. De doelstellingen hebben kort samengevat betrekking op 1. een betere subsidiesystematiek; 2. een professionalisering van het beheer; en 3. een betere afstemming tussen het aanbod van de accommodaties en de vraag uit de wijk. Alle besturen hebben meegewerkt aan het onderzoek. De gesprekken hebben face-to-face plaatsgevonden, meestal in de accommodatie. De vragenlijst is voorafgaande aan het gesprek gemaïld aan de te interviewen bestuursleden (zie Bijlage). Daarnaast zijn gesprekken gevoerd met overige betrokkenen bij het accommodatiebeleid. Het gaat hierbij om vertegenwoordigers van WerkPro, Stiel, MJD en medewerkers van de gemeente (locatie- en gebiedsmanagers) in de vier stadsdelen waarin zich de gesubsidieerde accommodaties bevinden.

Verbetering subsidiesystematiek

Subsidiesystematiek

- In hoeverre voldoet de normering als financieringsgrondslag ten aanzien van de huisvestingslasten en de exploitatielasten en de onderhoudslasten?
- Hoe verloopt de eigen inverdienmogelijkheid (bar/verhuur/deelnemersbijdragen) per accommodatie? Zijn er knelpunten?
- Wat is de verhouding tussen toegekende subsidie en eigen verdiensten?

Belangrijkste bevindingen

- Er zijn ongeveer evenveel accommodaties die er door de nieuwe systematiek op vooruit zijn gegaan als accommodaties die er op achteruit zijn gegaan of gelijk zijn gebleven qua hoogte van de subsidie.
- Het aantal accommodaties dat zich kan redden met de subsidie voor de beoogde lasten is aanzienlijk groter dan het aantal dat zich niet kan redden.
- De subsidiesystematiek is volgens velen helderder geworden, maar niet iedereen vindt de verdeling op basis van vierkante meters gerechtvaardigd. Er zou ook naar het gebruik van de accommodatie moeten worden gekeken om een juist subsidiebedrag te kunnen vaststellen.
- De zekerheid van de nieuwe systematiek waarbij de subsidiebedragen voor meerdere jaren vast staan wordt gewaardeerd. Hierbij wordt echter onvoldoende rekening gehouden met jaarlijkse stijgingen van energielasten en dergelijke.
- Eigen inkomsten zijn voor alle accommodaties noodzakelijk. De eigen inkomsten worden door enkele accommodaties gebruikt om klein onderhoud van te betalen. Het belangrijkste is echter dat met deze inkomsten de eigen activiteiten kunnen worden georganiseerd.
- Voor het organiseren van activiteiten, maar ook voor het verbeteren van de accommodatie (meestal speeltoestellen), wordt daarnaast ook een beroep gedaan op diverse fondsen.
- Het onderhoud van terrein en speeltoestellen zijn voor verbetering vatbaar en vergen een hoger budget dan tot nog toe voorhanden is.
- De eigen inkomsten bestaan bij de buurt- en speeltuinverenigingen voor een klein deel uit de ledenbijdrage die varieert van vijf tot 12 euro per gezin.
- De inkomsten zijn gedaald, omdat er geen commerciële activiteiten meer mogelijk zijn.
- Er is sprake van een wisselwerking tussen de inkomsten enerzijds en het beheer anderzijds: om activiteiten te kunnen organiseren is beheer nodig, dat niet altijd in voldoende mate aanwezig is of er is geen geld om extra beheer te financieren, zodat het organiseren van meer activiteiten (wat meer inkomsten zou genereren) niet mogelijk is.
- De aanvraag en afhandeling van subsidies wordt voor de buurt- en speeltuinverenigingen geregeld door de Speeltuincentrale. Deze werkwijze bevalt deze besturen goed. Bij een aantal buurtcentra wordt de aanvraag en afhandeling van subsidies geregeld door de zakelijk leider.
- Volgens alle betrokkenen is de aanvraag en afhandeling van subsidies makkelijker geworden. Dit heeft ook voor de nodige tijdswinst gezorgd voor bestuursleden.
- Het bijgeleverde format wordt als goed en makkelijk in te vullen beoordeeld, zij het dat de steeds terugkerende wijzigingen van het format als vervelend worden ervaren.

Conclusies

De normering die gebruikt wordt als financieringsgrondslag voor de huisvestingslasten en de exploitatielasten en de onderhoudslasten voldoet voor de meeste accommodaties. Overigens voeren bij een aantal buurt- en speeltuinverenigingen de bestuursleden zelf klein onderhoud uit. Verenigingen zonder handige bestuursleden dienen dergelijke werkzaamheden uit te besteden en zijn daardoor meer geld kwijt. Daar waar het gebouw te groot is om te kunnen exploiteren treden ook problemen op.

Bezettingsgraad toevoegen aan financieringsgrondslag

Het door sommige geïnterviewden genoemde voorstel om de bezettingsgraad mee te nemen in de financieringsgrondslag, moet als plausibel worden beoordeeld. Immers: hoe groter de bezetting is, hoe hoger de onderhouds- en exploitatielasten zijn. Daarvoor dient uiteraard wel een eenduidig en betrouwbaar inzicht in de bezettingsgraad voorhanden te zijn. Om dat te kunnen verkrijgen wordt aangeraden een format op te stellen waarop de accommodaties

hun activiteitenprogramma, inclusief het aantal deelnemers aan deze activiteiten, kunnen aangeven. Dit ingevulde format kan aan het einde van het activiteitenjaar worden ingediend. Ter verifiëring hiervan kan de gemeente op willekeurige tijdstippen verspreid over het jaar de accommodaties (laten) bezoeken om ter plaatse in ieder geval in grote lijnen te kunnen beoordelen of de bezettingsgraad inderdaad juist is weergegeven door de accommodaties. Uiteraard kent het meenemen van de bezettingsgraad ook nadelen, zoals de vereiste controle die arbeidsintensief is. Zonder een dergelijke controle bestaat het risico dat de bezettingsgraad hoger wordt opgegeven dan in de praktijk daadwerkelijk het geval is.

Invloed autonome ontwikkelingen niet negeren

Alle accommodaties zijn afhankelijk van eigen inkomsten. Meestal vormen de eigen inkomsten ongeveer een vijfde tot een kwart van de totale inkomsten. De inverdienmogelijkheden verlopen wisselend voor de verschillende accommodaties. De barinkomsten zijn bij veel accommodaties afgenomen sinds er als gevolg van landelijke regelgeving geen feesten en partijen meer mogen worden georganiseerd, er een rookverbod geldt en er geen sterke drank meer mag worden verkocht in de accommodaties. Hoewel dit autonome ontwikkelingen zijn, heeft het wel zijn weerslag op de inverdienmogelijkheden van accommodaties.

Aanpassing lidmaatschap buurt- en speeltuinverenigingen wenselijk

De lidmaatschapsinkomsten bij de buurt- en speeltuinverenigingen zijn verwaarloosbaar te noemen op de totale begrotingen. De buurt- en speeltuinverenigingen onderscheiden zich overigens met name door dit lidmaatschap van de buurtcentra. Leden mogen over het algemeen gratis gebruik maken van de ruimten in een accommodatie. Wellicht kunnen de inkomsten van buurt- en speeltuinverenigingen worden vergroot door het afschaffen van het lidmaatschap, en het overstappen op een minstens kostendekkende eigen bijdrage aan de diverse activiteiten. Hoewel het niet bij alle buurt- en speeltuinverenigingen het geval zal zijn, zou het opheffen van de lidmaatschapssystematiek ook een toename van het aantal bezoekers aan de accommodatie tot gevolg kunnen hebben. Er wordt dan immers een drempel voor het bezoeken van de accommodatie weggenomen.

Rekening houden met grootte en functie van accommodatie

Met name de kleine accommodaties die slechts over één ruimte beschikken en de accommodaties die een specifieke jeugdbestemming hebben, ervaren problemen in het genereren van eigen inkomsten via de verhuur van ruimten. Het zou goed zijn wanneer de gemeente in haar subsidieverstrekking rekening houdt met deze aspecten, met name daar waar financiële problemen ontstaan. De functie van de sociaal culturele accommodaties mag immers niet ten koste gaan van de noodzaak om inkomsten te genereren.

Professionalisering beheer

Beheer

- Hoe functioneert de centrale beheerpool?
- Hoe verloopt de aansturing van het beheer? Hoe tevreden zijn de buurtcentra en speeltuinen hierover?
- In hoeverre functioneert de centrale beheerpool beter (kwalitatief) en toereikend (kwantitatief)?
- Welke rol spelen vrijwilligers ten aanzien van de beheertaak? Hoe vindt afstemming/samenwerking plaats over beheertaken van beheerpool en vrijwillige inzet? Welke knelpunten doen zich voor?

Belangrijkste bevindingen

- Het huidige aantal uren beheer dat aan de verschillende accommodaties (op grond van vierkante meters) is toebedeeld, is ook het aantal uren waarover de meeste accommodaties in de praktijk kunnen beschikken.
- Aangezien er wel regelmatig sprake is van (langdurige) ziekte onder het beheerpersoneel zonder dat daarvoor op korte termijn vervanging wordt geregeld, kampen enkele accommodaties wel met een personeelstekort.
- Het huidige aantal uren beheer is over het algemeen onvoldoende om het activiteitsniveau uit te kunnen breiden.
- Voor een uitbreiding of instandhouding van een hoogwaardig activiteitsaanbod is bovendien kwalitatief goed beheerpersoneel nodig. Aan deze kwaliteiten ontbreekt het bij meerdere beheerders.
- Gebleken is dat met name het additionele beheer veel begeleiding behoeft, die meestal moet worden gegeven door de bestuursleden van een accommodatie.
- Niet alle besturen zijn qua tijd en/of capaciteiten in staat om de begeleiding van het (additioneel) beheerpersoneel op zich te nemen.
- Op meerdere plekken zou de zakelijk leiding meer kunnen doen aan de begeleiding van de (additionele) beheerders.
- Sommige besturen hebben daarboven ook begeleiding nodig bij het ontwikkelen van (nieuwe) activiteiten, waarvoor zij meer inzet van de beheerders en/of de zakelijk leiding zeggen te kunnen gebruiken.
- Besturen van buurt- en speeltuinverenigingen hebben het op dit gebied vaak moeilijker dan besturen van buurtcentra (minder tijd om te begeleiden, weinig fte's beheer, weinig fte's zakelijk leiding, minder tijd om (nieuwe) activiteiten te organiseren).
- WerkPro ziet zichzelf gebonden aan een (te) beperkt budget, een teruglopend aanbod aan (kwalitatief goed) beheerpersoneel en bevindt zich bovendien in een positie tussen twee opdrachtgevers in (accommodatiebesturen enerzijds en de gemeente anderzijds).
- Er wordt, met name door buurtcentra, gepleit voor de daadwerkelijke vorming van een pool aan beheerpersoneel, zodat verschillende functies op wijkniveau kunnen worden gedeeld.

Conclusies

Feitelijk gezien is er geen sprake van een centrale beheerpool, zodat het functioneren daarvan in principe ook niet beoordeeld kan worden. Dat neemt niet weg dat de aanwezigheid van een beheerpool wel wenselijk zou zijn.

Verbetering in kwantiteit en kwaliteit beheerpersoneel nodig

Een tekort aan (additioneel) personeel en het ontbreken van voldoende financiële middelen hebben er tot dusverre toe geleid dat de bezetting van de beheerdersfuncties maar net kan worden gehaald. Er is daarbij nauwelijks tot geen mogelijkheid om verschillende functies te laten rouleren over verschillende accommodaties, terwijl er bij ziekte in ieder geval op korte termijn geen vervanging beschikbaar is. Er is daarbij geen sprake van een kwalitatief beter functionerend beheer ten opzichte van de voorgaande situatie. Dit wordt grotendeels veroorzaakt doordat het personeel bij de overname door WerkPro één op één is overgenomen van Wing. Dit was ook een voorwaarde bij de aanbestedingsprocedure.

Persoonlijke aspecten spelen soms grote rol

Over het algemeen kan worden gezegd dat de mate waarin het beheerpersoneel bevult verschilt per persoon, per accommodatie. Meestal zijn de reguliere beheerders die al vele jaren werkzaam zijn bij een bepaalde accommodatie zeer tevreden over hun werkzaamheden, terwijl de bestuursleden in deze gevallen ook aangeven het getroffen te hebben met de beheerders. De mate waarin de overige beheerders tot tevredenheid

functioneren verschilt. WerkPro geeft daarbij terecht aan afhankelijk te zijn van de aanvoer van kandidaten via de dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Aansturing beheerpersoneel behoeft verbetering

Een oplossing voor de behoefte aan beter (en meer) personeel ligt niet alleen in een verruiming van de financiële middelen. Ook in de aansturing van het personeel ligt een deel van het antwoord. Bestuursleden zijn veelal niet in staat om het beheerpersoneel op een adequate wijze te begeleiden, terwijl zij hier in de praktijk wel vaak mee worden geconfronteerd. Het aantal uren zakelijk leiding is, met name voor de buurt- en speeltuinverenigingen, volstrekt onvoldoende om een goede aansturing en begeleiding te garanderen. Wanneer er meer geïnvesteerd wordt in de begeleiding van beheerders, zal de kwaliteit van hun werkzaamheden toenemen. Daarbij mag tevens worden verwacht dat het ziekteverzuim zal afnemen. Immers, personeelsleden die naar tevredenheid van zichzelf en anderen kunnen functioneren, zijn minder vaak ziek. Dit vergt echter ook de nodige deskundigheid en betrokkenheid van de zakelijk leiders. Daarbij dient tevens een sfeer te ontstaan waarin de besturen van de accommodaties accepteren dat de beheerders wellicht nog niet altijd over de gewenste sociale en intellectuele vaardigheden beschikken. Deze kunnen met de nodige scholing echter wel verder worden ontwikkeld. Bestuursleden zullen daarbij in nauw overleg met de zakelijk leider en de beheerders zelf moeten afspreken welke taken wanneer en waar moeten en kunnen worden uitgevoerd.

Betere afstemming tussen beheer en vrijwilligers wenselijk

Ten slotte zal er ook een goede afstemming nodig zijn tussen de vrijwilligers in een accommodatie en de beheerders. Hoewel het in grote lijnen goed verloopt, komt het nog wel eens voor dat vrijwilligers en beheerders elkaar niet liggen of dat er verwarring ontstaat over de verdeling van taken en verantwoordelijkheden. Vrijwilligers zijn veelal sinds vele jaren verbonden aan een accommodatie. Daardoor is er bij vrijwilligers soms sprake van 'verworven rechten' die niet overeenstemmen met de taakinvulling en aansturing van de beheerders. Hier zullen bestuursleden, maar ook zakelijk leiders, een interveniërende rol moeten spelen.

Betere afstemming vraag en aanbod

Afstemming tussen vraag en aanbod

- In hoeverre kunnen accommodaties voldoen aan de vraag naar ruimte? Welke groepen maken gebruik van de accommodatie (bewoners algemeen, jeugd/jongeren, allochtone groepen, ouderen, mensen met beperkingen)?
- Is er sprake van leegstand van ruimten in de accommodaties?
- Is er de laatste jaren in de wijken iets veranderd met betrekking tot het aanbod van ruimte/aantal m² ten behoeve van sociaal-culturele activiteiten?
- Wat is het bereik van de accommodatie (aantal deelnemers/bezoekers buurtcentra, aantal leden buurt- en speeltuinverenigingen)?
- Zijn er activiteiten die (nog) niet kunnen worden georganiseerd of bediend?
- Hoe verloopt de samenwerking in de verschillende wijken? Met welke partners wordt samengewerkt? Welke knelpunten doen zich voor?
- Zijn er verschillen tussen wijken? Zo ja, wat is hiervoor de reden?
- In hoeverre wordt het activiteitenaanbod van de verschillende aanbieders/partners op elkaar afgestemd?
- In hoeverre zijn besturen in staat een eigen activiteitenprogramma te organiseren? Welke knelpunten doen zich daarbij voor?
- Voldoet de tarievenstructuur (met 0-tarief voor sociaal-culturele activiteiten)?

Belangrijkste bevindingen

- Het aanbod in de accommodaties lijkt, met name bij buurt- en speeltuinverenigingen, voornamelijk afgestemd op (oudere) leden. Het aanbod wordt dan ook vaak voorgelegd tijdens een algemene ledenvergadering.
- De functie van buurtcentra is vaak breder, hoewel ook hier specifieke groepen worden gemist. Het gaat dan met name om de 'jongere ouderen' van rond de 55 jaar en om jongeren rond de 18 jaar. Vooral deze laatste groep is moeilijk binnen de accommodaties te krijgen, tenzij de MJD professionele begeleiding biedt en speciale activiteiten voor deze doelgroep organiseert.
- Vrijwel alle accommodaties bieden onderdak aan (activiteiten van) de SKSG. De MJD is minder breed vertegenwoordigd. Soms is Stiel of een Steun en Informatie Punt (Stip) in een accommodatie gevestigd of worden door opbouwwerkers van Stiel bijeenkomsten in de accommodaties belegd.
- De meeste programma's bestaan meestal al vele jaren. Er is bij sommige accommodaties dan ook behoefte aan vernieuwing.
- Het blijkt moeilijk om de vraag vanuit de wijk naar (nieuwe) activiteiten te achterhalen. Hiernaar is ook geen structureel onderzoek gedaan.
- Enkele besturen laten duidelijk blijken behoefte te hebben aan ondersteuning bij het ontwikkelen van (nieuwe) activiteiten.
- Wat betreft de beschikbare ruimte blijkt dat er regelmatig 'nee' moet worden verkocht op verzoek om ruimte. Dit komt meestal omdat er geen ruimte beschikbaar is of omdat er geen beheer is om aanwezig te zijn tijdens gewenste uren. Ook komen er nog regelmatig verzoeken om feesten en partijen, waarop afwijzend moet worden gereageerd.
- Sociaal culturele activiteiten gaan voor overige activiteiten, hoewel verhuur waaraan verdiend kan worden wel verleidelijk kan zijn voor de besturen. Geen van de besturen geeft echter aan dat verhuur waaraan geld kan worden verdiend voor (gratis) sociaal culturele activiteiten gaan.
- Bewonersgroepen merken soms wel dat er voor incidentele activiteiten geen ruimte beschikbaar is, hetgeen duidelijk maakt dat het reeds afgesproken programma niet wijkt voor sociaal culturele activiteiten.
- Veel accommodaties moeten ook in het weekend verzoeken om activiteiten weigeren, omdat de accommodaties dan dicht zijn.
- Allochtone bewoners lijken nog niet echt gebruik te maken van de reguliere activiteiten, dit geldt met name voor volwassenen. Kinderen en jongeren uit allochtone gezinnen komen wel naar activiteiten.
- De aantallen bezoekers per week of per maand verschillen enorm tussen de verschillende accommodaties, van 200 per maand bij een buurt- en speeltuinvereniging tot 1.500 per week in een MFC.
- In enkele wijken vindt onderlinge afstemming tussen accommodaties plaats, maar er is over hele stad genomen vaker niet dan wel sprake van afstemming.
- Het ingevoerde tarievenstelsel wordt niet altijd als duidelijk en handzaam gezien. Voor veel besturen is het niet helder welke activiteiten precies onder het nultarief vallen ofwel wat onder sociaal culturele activiteiten moet worden verstaan. Er zijn met name problemen met allochtone groepen die vaak wijkoverstijgende activiteiten organiseren.

Conclusies

De vraag naar ruimte valt uiteen in de fysieke beschikbaarheid van ruimten voor activiteiten en de mogelijkheid van verschillende groepen (wijk)bewoners om gebruik te kunnen maken van de accommodaties. Bijna alle accommodaties moeten wel eens 'nee' verkopen en hebben, met name op populaire momenten van de week, niet de mogelijkheid om aan alle verzoeken te voldoen. Daarbij bestaat echter niet de indruk dat dit ten koste gaat van

structurele sociaal culturele activiteiten. Incidentele sociaal culturele activiteiten, zoals een bijeenkomst voor wijkbewoners onder leiding van het opbouwwerk, zijn daarentegen wel eens de dupe van de beperkte ruimte in accommodaties.

Prioritaire doelgroepen bereiken met behulp van professionals

Daarnaast worden niet alle wijkbewoners bereikt door (de activiteiten in) de accommodaties. Jongeren en allochtone buurtbewoners komen nauwelijks in de accommodaties, terwijl ook het aantal bezoekers met een psychische of lichamelijke handicap nihil te noemen is. Om buurtbewoners met een handicap te bereiken is echter inzet nodig van professionele werkers. Het kan de besturen van de accommodaties niet worden aangerekend dat zij deze bewoners niet bereiken, aangezien zij over het algemeen een andere professie hebben, in sommige gevallen een bestuur op afstand vormen en/of het hen simpelweg aan de tijd en capaciteiten ontbreekt om zich meer bezig te houden met de tot nog toe niet bereikte buurtbewoners.

Bezettingsgraad deels afhankelijk van fysieke factoren

Het blijkt niet goed mogelijk om een conclusie over het aantal bezoekers van de accommodaties te geven. Het aantal bezoekers varieert namelijk aanzienlijk tussen de accommodaties. Dit heeft te maken met de grootte van de accommodatie en met de mate waarin er al sprake was van eigen inverdienmogelijkheden (de MFC's), maar ook met de grootte van de doelgroep (bij de jongerencentra bijvoorbeeld) en de bevolkingsdichtheid rond de accommodatie. Leegstand komt voor, maar dit betreft voornamelijk momenten die niet geschikt zijn voor het organiseren van activiteiten, zoals de maandagochtend. Ook in de weekenden is de bezettingsgraad lager, hetgeen voornamelijk het gevolg is van het ontbreken van beheerpersoneel op die momenten.

Verbetering samenwerking tussen en binnen accommodaties verloopt moeizaam

Het aanbod aan ruimten waar sociaal culturele activiteiten, in het bijzonder de ontmoetingsfunctie, kunnen plaatsvinden lijkt toe te nemen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om gemeenschappelijke ruimten in seniorenflats op verschillende plekken in de stad of commerciële zaalverhuur. Het betreffen niet-gesubsidieerde mogelijkheden. Deze aanbieders zijn geen onderwerp van de evaluatie geweest. Om een exact beeld te verkrijgen van de activiteiten die bij deze aanbieders plaatsvinden, zal een separate inventarisatie moeten worden uitgevoerd. De gesubsidieerde accommodaties werken over het algemeen niet samen met de niet-gesubsidieerde aanbieders, maar ook een onderlinge samenwerking tussen de gesubsidieerde accommodaties zelf vindt nauwelijks plaats. Op een enkele uitzondering na is er ook geen structurele samenwerking tussen bijvoorbeeld bewonersverenigingen en de accommodaties, terwijl dat wel voor de hand zou liggen. De cultuurverschillen tussen de accommodaties worden veelal als groot ervaren, terwijl enkele accommodaties ook ruitelijk toegeven bang te zijn voor concurrentie en/of verlies aan inkomsten wanneer activiteiten gezamenlijk zouden worden georganiseerd. Om een nauwere samenwerking tot stand te laten komen, zal de meerwaarde daarvan duidelijk moeten worden gemaakt aan de verschillende accommodatiebesturen.

Ook binnen de accommodaties zelf vindt door de verschillende gebruikers van de ruimten nauwelijks afstemming plaats. De belangrijkste reden daarvoor is dat er door de verschillende gebruikers meestal verschillende doelgroepen worden bediend. Uitzonderingen op de gebrekkige onderlinge samenwerking op wijkniveau zijn terug te vinden in Beijum en Vinkhuizen/Paddepoel. De belangrijkste oorzaken liggen daar in de organisatiestructuur (één bestuur voor drie accommodaties), de persoonlijke verbanden (medewerker Vensterschool zit ook in bestuur accommodatie), goede onderlinge relaties tussen beheerders, bestuursleden en zakelijk leiding en het relatief grote aantal uren dat de zakelijk leiding inzetbaar is.

Professionele ondersteuning nodig bij ontwikkeling activiteiten

Meerdere besturen hebben aangegeven moeite te hebben nieuwe activiteiten te ontwikkelen en/of nieuwe doelgroepen te bereiken. Over het algemeen bestaat het huidige aanbod in de accommodaties al meerdere jaren. Meerdere accommodaties wachten af tot bezoekers c.q. wijkbewoners met een verzoek om (nieuwe) activiteiten komen en leggen vervolgens ook de verantwoordelijkheid bij deze bezoekers om de gewenste activiteiten verder te initiëren. Soms worden activiteiten die te weinig deelnemers trekken stopgezet, waarna zich niet onmiddellijk nieuwe alternatieven aandienen. De besturen hebben daarbij moeite om de vraag uit de wijk te bepalen. In enkele gevallen heeft een enquête onder buurtbewoners plaatsgevonden, maar dit heeft niet tot veel nieuwe ideeën geleid. Meer dan eens blijken bestuursleden hun hoop te vestigen op de beheerders. Van hen wordt dan, zij het dat het niet de opzet van het beleid is, verwacht dat zij participeren bij het ontwikkelen van activiteiten. Duidelijk mag zijn dat dit niet voor alle beheerders is weggelegd, hoewel enkele reguliere krachten wel veel plezier hebben in het opzetten en begeleiden van activiteiten.

Beperkte ontmoeting soms gevolg van onaantrekkelijke locaties

Het zal hoe dan ook goed zijn wanneer besturen de mogelijkheid tot ondersteuning wordt geboden bij het aanvullen of vernieuwen van hun activiteitenprogramma. Daarbij zijn duidelijkere richtlijnen voor het tarievenstelsel eveneens welkom, zodat het voor besturen en gebruikers inzichtelijker wordt welke activiteiten onder sociaal culturele activiteiten vallen. De ontmoetingsfunctie is hier in ieder geval één van. Enkele accommodaties hebben een duidelijke ontmoetingsfunctie. Zij hebben een aantrekkelijke, laagdrempelige ruimte waar buurtbewoners even binnen kunnen komen om een krant te lezen, een kopje koffie te drinken en eventueel te informeren naar het aanbod in de accommodatie. Dit geldt echter voor een minderheid van de accommodaties. Een aantal gebouwen heeft een verouderd uiterlijk, beschikt niet over een algemene, altijd toegankelijke ruimte en is verscholen gesitueerd achter huizen. Om de ontmoetingsfunctie te stimuleren zullen deze accommodaties wat aan hun fysieke presentatie moeten doen. Aantrekkelijke, vriendelijke gebouwen hebben nu eenmaal een grotere aantrekkingskracht op buurt- en wijkbewoners en zullen ook minder snel als hoogdrempelig worden ervaren, waardoor de kans ook groter is dat de ontmoetingsfunctie meer tot zijn recht kan komen.

Ten slotte

Wat betreft de subsidiesystematiek moet worden geconcludeerd dat deze inderdaad verbeterd is. Dit neemt niet weg dat er onvoldoende financiële ruimte lijkt te zijn voor het ontwikkelen van nieuwe activiteiten, terwijl accommodaties met een druk programma ook nauwelijks de tijd hebben om nieuwe activiteiten te ontwikkelen. Terecht wordt door meerdere betrokkenen opgemerkt dat het beter zou zijn om het toewijzen van de subsidies en het beheer op grond van het aantal vierkante meters aan te vullen met de bezettingsgraad van de accommodaties. Een lastig aspect daaraan is echter dat het niet voor alle accommodaties even eenvoudig is om die bezetting aan te tonen. Ter controle van de activiteiten die plaatsvinden in de accommodaties en de aantallen deelnemers aan die activiteiten kan een format worden opgesteld, dat eens per jaar moet worden ingevuld. Door een koppeling met de financiële gegevens die al worden aangeleverd door de accommodaties kan dan worden beoordeeld in hoeverre het subsidiebedrag aanpassing behoeft. Daarbij zal tevens, gedetailleerder dan in onderliggend onderzoek, moeten worden geïnventariseerd aan welke (uitbreiding van) activiteiten behoefte is. Hiermee kan worden voorkomen dat sommige accommodaties in de vicieuze cirkel blijven zitten waarin sprake is van weinig beheer met als gevolg beperkte openstelling, waardoor er weinig eigen inkomsten kunnen worden gegenereerd en/of nauwelijks nieuwe activiteiten kunnen worden ontwikkeld. De huidige wijze van aanvragen en afhandelen van de subsidies wordt

overigens zeer gewaardeerd en heeft bij meerdere besturen ook de nodige tijdswinst opgeleverd.

De beoogde tijdswinst die diende te ontstaan door een professionalisering van het beheer is niet gerealiseerd. Door een verkeerde start, een laag budget en een steeds beperktere beschikbaarheid van kwalitatief goed beheerpersoneel kan WerkPro tot nog toe geen beheerpool realiseren, terwijl daaraan wel behoefte is. Met een pool, bij voorkeur op wijkniveau, waarin verschillende beheerfuncties ruim vertegenwoordigd zijn, kan een uitwisseling tussen accommodaties plaatsvinden. Hiermee kan ook de vervanging bij ziekte worden opgelost. Daarbij moet niet worden onderschat dat met name het additionele personeel wel de nodige begeleiding behoeft, vooral wanneer zij op verschillende locaties worden ingezet. Op dit moment wordt deze begeleiding onvoldoende vormgegeven. Er wordt te veel van de besturen van accommodaties verwacht op dit terrein. Hoewel de tevredenheid van besturen en beheerders over en weer sterk persoonsafhankelijk is, mag niet worden verondersteld dat een juiste klik tussen beheerpersoneel en bestuur voldoende is voor het goed functioneren van de beheerders enerzijds en de accommodaties anderzijds. Alle partijen zouden er baat bij hebben wanneer er meer tijd aan de begeleiding wordt besteed. Deze begeleiding zal voornamelijk van de zakelijke leiding afkomstig moeten zijn. Hiervoor is in de huidige nota te weinig tijd vrijgemaakt.

De derde doelstelling, een betere afstemming tussen vraag en aanbod, is moeilijker te beoordelen. Daarvoor is meer informatie over de vraag vanuit de wijken nodig. Deze is lastig te achterhalen door de besturen van de accommodaties. Zij gaan er vaak van uit dat het aanbod volstaat omdat er volgens hen voldoende deelnemers op af komen. Informatie over andere, nieuwe behoeften hebben de besturen niet tot hun beschikking. Professioneel uitgevoerde periodieke peilingen, die zowel een inventariserend als evaluerend karakter hebben, kunnen hierin echter uitstekend voorzien. Een aantal autonome ontwikkelingen (rookverbod, verbod op verkoop sterke alcoholische dranken) heeft er mede aan bijgedragen dat het aantal bezoekers enigszins lijkt af te nemen, met name bij de buurt- en speeltuinverenigingen. Vooral zij hebben last van het feit dat er geen feesten en partijen meer in de accommodaties mogen worden georganiseerd. Het is niet bekend waar buurtbewoners die hierdoor geen gebruik (meer) maken van de activiteiten zijn gebleven. De behoefte van bewoners die voorheen ook al niet naar de accommodaties kwamen is echter eveneens onduidelijk. Dat geldt met name voor allochtone buurtbewoners, die relatief weinig gebruik maken van de buurtcentra en buurt- en speeltuinverenigingen.

Ten slotte wordt door meerdere besturen geconstateerd dat het aantal vrijwilligers dat bereid is om op structurele basis een bijdrage te leveren aan sociaal culturele activiteiten terugloopt. In combinatie met het ontbreken van sociaal cultureel werkers zien sommige besturen zich voor een lastige taak gesteld. Desondanks laten alle bestuurders waarmee is gesproken een grote betrokkenheid bij hun accommodatie zien. Zij besteden veel tijd en energie aan de accommodatie. Zonder deze vrijwillige inzet van bestuursleden zou het activiteitsniveau in de stad dan ook veel beperkter van omvang zijn.